

**kinder
ombudsman**

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid

Per email verzonden

Betreft: Het plenaire debat van vanavond en morgenochtend over het wetsvoorstel inzake veranderen van de voorwaarden voor wijziging van vermelding van het geslacht in geboorteakte

Pagina 1/3

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid,

Datum

27 september 2022

Naar aanleiding van het wetsvoorstel inzake *het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van vermelding van het geslacht in de geboorteakte* wil ik u op eigen initiatief vanuit het kinderen-rechtenperspectief enkele aanbevelingen meegeven.

Onderwerp

(onderwerp)

De aanbevelingen gaan over twee elementen van het wetsvoorstel:

Ons nummer

(dossiernummer)

- De leeftijdsgrens waarop kinderen de mogelijkheid krijgen om hun geslachtsregistratie te wijzigen *zonder* een verzoek via de rechtbank oftewel *zonder* tussenkomst van de rechter.
- De deskundigenverklaring die volledig komt te vervallen.

Uw brief

(datum brief)

Uw kenmerk

(kenmerk brief)

Wat ik van u vraag:

- Sluit in het wetsvoorstel aan bij de uitgangspunten van het Kinderrechtenverdrag (IVRK) en laat de leeftijdsgrens vervallen waarop kinderen de mogelijkheid krijgen om hun geslachtsregistratie te wijzigen *zonder* een verzoek via de rechtbank.
Dit geldt niet als er sprake is van een conflictsituatie tussen het kind en diens ouders of wettelijke verzorgers.
- Alleen bij een conflictsituatie tussen ouder en kind moet de zaak voorgelegd kunnen worden aan de rechter. In die tussenkomst zou een deskundigenverklaring, in de vorm van een assessment van het kindbelang, kunnen helpen om het belang van het kind te onderzoeken en mee te laten wegen in het rechterlijke besluit.

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

In het onderstaande zal ik dit nader toelichten.

Leeftijdsgrens laten vervallen

De rechten uit het Kinderrechtenverdrag zijn onder te verdelen in rechten die kinderen beschermen, rechten die toegang tot voorzieningen geven en rechten die kinderen laten meedoen in de maatschappij

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

(participatierechten). Participatierechten (artikel 3¹ en 12² IVRK) geven kinderen de mogelijkheid uiting te geven aan hun zelfbeschikkingsrecht.

Pagina 2/3

Vanuit het zelfbeschikkingsrecht maakt het Kinderrechtenverdrag *geen* onderscheid op grond van leeftijd voor de toegang tot deze rechten. Er moet individueel gekeken worden naar het ontwikkelingsniveau, het vermogen en de capaciteit van kinderen om in te schatten of zij hun mening kunnen geven en/of welk gewicht gegeven kan worden aan hun visie of mening. Leeftijd speelt in zeker zin een rol, maar is te algemeen om als enige factor te gebruiken.

Ons nummer
(dossiernummer)

Bovendien gaat het in dit wetsvoorstel uitsluitend om een administratieve handeling. Het veranderen van het geslacht (eigenlijk gender) in formele documenten, namelijk het geboorteakte. Volgens het Kinderrechtenverdrag zijn ouders de eerste en direct verantwoordelijke voor kinderen. Zij dienen hun kinderen te ondersteunen bij de uitoefening van hun rechten (artikel 18 IVRK). Pas als ouders en kinderen het *niet* met elkaar eens zijn en belangen van kinderen in het gedrang raken, ligt er een taak voor de overheid. Dan pas lijkt mij de tussenkomst van de rechter een optie. Anders niet.

Deskundigenverklaring in conflictsituaties in de vorm van een assessment van het kindbelang

In het geval dat er sprake is van een conflictsituatie tussen ouders en kinderen moet de zaak voorgelegd kunnen worden aan de rechter.

Naar mijn mening zou de rechter in dat geval een deskundigenverklaring moeten vragen. Dit in de vorm van een assessment van het kindbelang, opgesteld door experts, zoals orthopedagogen of kinderpsychologen, kinderartsen of kinderpsychiaters, waarbij gekeken is naar de aspecten die het Kinderrechtencomité hierop noemt.

In andere gevallen lijkt een deskundigenverklaring mij vanuit het kindbelang niet nodig. Immers, ouders zijn de eerste en direct verantwoordelijke voor kinderen.

Belang van het kind een eerste overweging in besluiten

Conform artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag moet in besluiten die impact hebben op het leven van kinderen, zoals het wijzigen van de geslachtsregistratie in hun geboorteakte, het belang van kinderen een eerste overweging zijn. Dit vereist volgens het Kinderrechtencomité allereerst onderzoek naar het belang van kinderen. Spreken met kinderen die geraakt worden door het besluit is hierbij een cruciaal onderdeel. Dit betekent niet dat het belang van het kind altijd voorrang heeft boven

¹ Artikel 3 IVRK: Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

² Artikel 12 IVRK: De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.

andere belangen. Wel betekent het dat in geval van een belangenconflict, het belang van het kind als regel de doorslag behoort te geven (GC 14).

Uit artikel 3 IVRK volgen ook voorschriften voor besluitvormingsprocessen in zaken waar kinderen bij betrokken zijn (GC 14). Bij elk besluit dat een kind raakt, moet worden onderzocht hoe het besluit een mogelijk positieve of negatieve impact heeft op het kind en diens ontwikkeling. Dit onderzoek wordt gedaan aan de hand van zeven elementen³ die van belang zijn voor een gezonde ontwikkeling van een kind.

In conflictsituaties tussen ouders en kinderen waarbij de tussenkomst van een rechter nodig is, kan via een deskundigenverklaring de hand van deze zeven elementen getoetst worden of het kind zich kan blijven ontwikkelen en een toekomstperspectief heeft en dus het leven in waardigheid kan voortzetten. De Kinderombudsman heeft een praktische toolkit ontwikkeld dat professionals helpt om bij hun beslissingen het belang van kinderen voorop te stellen.⁴

Tot slot

Indien nodig, ben ik uiteraard bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

C.c.

- De heer F. Weerwind, minister voor rechtsbescherming
- Alle fractievoorzitters

³ Het betreft de elementen: identiteit van het kind (1), mening van het kind (2), behoud van de gezinsomgeving (3), zorg, bescherming en veiligheid (4), kwetsbaarheid van het kind (5), het recht op gezondheidszorg (6) en het recht op onderwijs (7).

⁴ Zie <https://www.kinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit/uitleg-stappenplan-het-beste-besluit-voor-het-kind-professionals>